Αλέκος Κρητικός

Ο ποταμός Κβάϊ και οι Βρυξέλλες

Η γνωστή ταινία «Η γέφυρα του ποταμού Κβάϊ» μας ήρθε στο μυαλό όταν διαβάσαμε την είδηση ότι τα προγράμματα του νέου ΕΣΠΑ, παρ' όλο που έχουν υποβληθεί εγκαίρως από τις ελληνικές αρχές, δεν θα εγκριθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσα στο 2021, όπως αναμενόταν, αλλά από Απρίλιο του 2022 και μετά. Η είδηση αυτή προστέθηκε στην προηγούμενη που μας πληροφορούσε για καθυστέρηση της εκταμίευσης από την Ελλάδα της πρώτης δόσης του Ταμείου Ανάκαμψης.

Στην ταινία, Βρετανοί αιχμάλωτοι των Γιαπωνέζων στο Β΄ παγκόσμιο πόλεμο είχαν κατασκευάσει μια γέφυρα στον ποταμό Κβάϊ της Βιρμανίας, ζωτικής σημασίας για τον ιαπωνικό στρατό. Όταν όμως πήραν μυστική εντολή από το Λονδίνο να την καταστρέψουν δεν ήθελαν να υπακούσουν, παρ' όλο που έπρεπε, επειδή θα κατέστρεφαν ένα δικό τους δημιούργημα, για την κατασκευή του οποίου είχαν μοχθήσει οι ίδιοι. Αυτό χαρακτηρίζεται από πολλούς ως «το σύνδρομο της γέφυρας του ποταμού Κβάϊ». Και όπως όλα δείχνουν, αυτό είναι υπεύθυνο για τις προαναφερόμενες καθυστερήσεις.

Το σύνδρομο αυτό φαίνεται ότι ενδημεί εδώ και πολλά χρόνια στις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που ασχολούνται με τα διάφορα προγράμματα συνοχής. Οι υπηρεσίες αυτές, προτάσσοντας τον τύπο έναντι της ουσίας, έχουν δημιουργήσει ένα καφκαϊκής σύλληψης πλέγμα διατάξεων, απρόσιτο, πλέον, και σε ειδήμονες. Ένα πλέγμα διατάξεων που αντί για καταλύτης εξελίσσεται σε τροχοπέδη της αναπτυξιακής προσπάθειας. Ομολογουμένως έχουν μοχθήσει πολύ για το χτίσιμό του και έτσι περιφρουρούν με επιμονή τη διατήρησή του, έστω και αν αυτό είναι επιζήμιο. Όπως ακριβώς περιφρούρησαν τη «γέφυρά τους» στον ποταμό Κβάϊ οι Βρετανοί αιχμάλωτοι. Φταίει βέβαια γι' αυτό και η αγωνία που διακατέχει τις υπηρεσίες της Επιτροπής για αποφυγή της επανάληψης των περιπετειών τους κατά την εποχή του σκανδάλου Κρεσσόν. Όσο περισσότερες και λεπτομερέστερες είναι οι θεσμοποιημένες - άρα και υποχρεωτικές - διαδικασίες και επιλογές, τόσο λιγότερες είναι οι ευθύνες που αναλαμβάνουν.

Αν όμως η πρακτική αυτή ήταν απλώς επικριτέα στις προηγούμενες εποχές, είναι εντελώς απαράδεκτη στη σημερινή συγκυρία, που η Ευρώπη συγκλονίζεται από την πανδημία και τις οικονομικές επιπτώσεις της. Οι ευθύνες δε τόσο των υπηρεσιών όσο και των πολιτικών προϊσταμένων τους παραμένουν μεγάλες ακόμη και στην περίπτωση που – δεν το πιστεύουμε - οι καθυστερήσεις δεν είναι μόνο γραφειοκρατικό θέμα αλλά και προϊόν επίνευσης είτε των «φειδωλών» χωρών είτε άλλων ευρωπαϊκών κύκλων που υπό τον φόβο μη προβλεπτής εξέλιξης της πανδημίας κρίνουν σκόπιμο «να έχουν χρήματα στην άκρη».

Ο Αλέκος Κρητικός είναι Ειδικός Σύμβουλος του ΕΛΙΑΜΕΠ και μέλος του ΔΣ της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας. Έχει διατελέσει στέλεχος της ΕΕ και Γεν. Γραμματέας στα υπουργεία Εσωτερικών και Ανάπτυξης. Πρόσφατα κυκλοφόρησε το βιβλίο του «Η πολιτική συνοχής της

Ευρωπαϊκής Ένωσης - Η εξέλιξή της στις μεγάλες στιγμές της ευρωπαϊκής ενοποίησης» (Εκδ. Επίμετρο).